

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 972

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 12 octombrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 388 din 8 iunie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „ <i>stagiile complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații</i> ” din cuprinsul art. 169 ¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în interpretarea dată prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și a prevederilor art. 169 ² din Legea nr. 263/2010	2–10
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
1.086. — Hotărâre pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 385/2021 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2021—2022 și a Hotărârii Guvernului nr. 403/2021 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2021—2022	10–11
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
391. — Ordin al președintelui Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă privind aprobarea Procedurii de decontare a sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă acordată în condițiile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, a documentelor justificative, precum și a modelului acestora.....	12–15
ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI	
21. — Circulară privind rata dobânzii plătite la rezervele minime obligatorii constituite în lei începând cu perioada de aplicare 24 septembrie—23 octombrie 2021	15
22. — Circulară privind rata dobânzii penalizatoare pentru deficitele de rezerve minime obligatorii în monedă națională începând cu perioada de aplicare 24 octombrie—23 noiembrie 2021	16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 388**

din 8 iunie 2021

referitoare la excepția de neconstituționalitate a sintagmei „stagile complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații” din cuprinsul art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în interpretarea dată prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și a prevederilor art. 169² din Legea nr. 263/2010

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cosmin-Marian Văduva	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ alin. (3) teza finală din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, precum și ale art. 169² din Legea nr. 263/2010, excepție ridicată de Wilhem Aurel Popp în Dosarul nr. 2.387/97/2018 al Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 737D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în dosarele nr. 796D/2019, nr. 798D/2019, nr. 1.213D/2019, nr. 1.379D/2019, nr. 1.416D/2019, nr. 1.452D/2019, nr. 1.574D/2019, nr. 1.581D/2019, nr. 1.583D/2019, nr. 1.587D/2019, nr. 1.588D/2019, nr. 1.590D/2019, nr. 1.591D/2019, nr. 1.596D/2019, nr. 1.597D/2019, nr. 2.047D/2019, nr. 2.048D/2019, nr. 2.049D/2019, nr. 2.228D/2019, nr. 2.229D/2019, nr. 2.440D/2019 și nr. 2.791D/2019, având ca obiect excepții asemănătoare cu cea din Dosarul nr. 737D/2019, ridicate de Vasile Rus, Aurel Dulgheru, Ilie Maftei, Cuțu Danci, Jian Daniel Chifu, Traian Alexandru Filip, Ion Iacob, Vasile Munteanu, Leonte Plesclevei, Ștefania Costici și Alexandru Constantin Hotea în dosarele nr. 1.497/97/2018, nr. 1.691/97/2018, nr. 1.905/97/2018, nr. 1.532/97/2018, nr. 3.094/97/2018, nr. 2.582/97/2018, nr. 510/97/2018, nr. 513/97/2018, nr. 712/97/2018, nr. 1.658/97/2018 și nr. 509/97/2018 ale Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă, de Ștefan-Luliu Bicskei, Vasile Hiristoiu, Aurel Moga, Dumitru Mărginean, Emil Cojocariu, Ioan Mogoș, Valentin Arbore, Eugen Katona, Mihai Maftei, Mihai Toma și Valer Șoptorean în dosarele nr. 3.489/97/2018, nr. 3.725/97/2018, nr. 1.366/97/2018, nr. 1.367/97/2018, nr. 1.358/97/2018, nr. 84/97/2018, nr. 3.181/97/2018, nr. 3.403/97/2018, nr. 539/97/2019, nr. 543/97/2019 și nr. 1.943/97/2018 ale Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă.

4. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu această măsură.

6. Curtea, având în vedere obiectul excepției de neconstituționalitate ridicate în dosarele sus-menționate, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 796D/2019, nr. 798D/2019, nr. 1.213D/2019, nr. 1.379D/2019, nr. 1.416D/2019, nr. 1.452D/2019, nr. 1.574D/2019, nr. 1.581D/2019, nr. 1.583D/2019, nr. 1.587D/2019, nr. 1.588D/2019, nr. 1.590D/2019, nr. 1.591D/2019, nr. 1.596D/2019, nr. 1.597D/2019, nr. 2.047D/2019, nr. 2.048D/2019, nr. 2.049D/2019, nr. 2.228D/2019, nr. 2.229D/2019, nr. 2.440D/2019 și nr. 2.791D/2019 la Dosarul nr. 737D/2019, care a fost primul înregistrat.

7. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere jurisprudența constantă a Curții, de exemplu, Decizia nr. 739 din 8 octombrie 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

8. Prin încheierile din 12 martie 2019, 11 aprilie 2019, 14 mai 2019, pronunțate în dosarele nr. 2.387/97/2018, nr. 1.905/97/2018, nr. 1.532/97/2018 și nr. 3.094/97/2018, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ alin. (3) teza finală din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, precum și ale art. 169² din Legea nr. 263/2010.** Excepțiile au fost ridicate de Wilhem Aurel Popp, Ilie Maftei, Cuțu Danci și Jian Daniel Chifu și constituie obiectul dosarelor Curții nr. 737D/2019, nr. 1.213D/2019, nr. 1.587D/2019 și nr. 1.588D/2019.

9. Prin încheierile din 21 martie 2019, pronunțate în dosarele nr. 1.497/97/2018 și nr. 1.691/97/2018, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, în raport cu dezlegarea dată prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept.** Excepțiile au fost ridicate de Vasile Rus și Aurel Dulgheru și constituie obiectul dosarelor Curții nr. 796D/2019 și nr. 798D/2019.

10. Prin încheierile din 9 aprilie 2019 și din 2 aprilie 2019, pronunțate în dosarele nr. 3.489/97/2018, nr. 3.725/97/2018, nr. 1.366/97/2018, nr. 1.367/97/2018 și nr. 1.358/97/2018, **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ din Legea nr. 263/2010.** Excepțiile au fost ridicate de Ștefan-Luliu Bicskei, Vasile Hiristoiu, Aurel Moga,

Dumitru Mărginean și Emil Cojocariu și constituie obiectul dosarelor Curții nr. 1.379D/2019, nr. 1.416D/2019, nr. 1.452D/2019, nr. 1.596D/2019 și nr. 1.597D/2019.

11. Prin încheierile din 5 iunie 2019, pronunțate în dosarele nr. 84/97/2018, nr. 3.181/97/2018 și nr. 3.403/97/2018, **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010, precum și ale art. 169² din aceeași lege.** Excepțiile au fost ridicate de Ioan Mogoș, Valentin Arbore și Eugen Katona și constituie obiectul dosarelor Curții nr. 2.047/D/2019, nr. 2.048D/2019 și nr. 2.049D/2019.

12. Prin încheierile din 19 iunie 2019 și din 4 septembrie 2019, pronunțate în dosarele nr. 539/97/2019, nr. 543/97/2019 și nr. 1.943/97/2018, **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010.** Excepțiile au fost ridicate de Mihai Maftei, Mihai Toma și Valer Șoptorean și constituie obiectul dosarelor Curții nr. 2.228D/2019, nr. 2.229D/2019 și nr. 2.791D/2019.

13. Prin încheierile din 16 mai 2019, 14 mai 2019 și din 11 septembrie 2019, pronunțate în dosarele nr. 2.582/97/2018, nr. 510/97/2018, nr. 513/97/2018 și nr. 712/97/2018, nr. 1.658/97/2018 și nr. 509/97/2018, **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010, precum și ale art. 169² din Legea nr. 263/2010.** Excepțiile au fost ridicate de Traian Alexandru Filip, Ion Iacob, Vasile Munteanu, Leonte Plesclevei, Ștefania Costici, Alexandru Constantin Hotea și constituie obiectul dosarelor Curții nr. 1.574D/2019, nr. 1.581D/2019, nr. 1.583D/2019, nr. 1.590D/2019, nr. 1.591D/2019 și nr. 2.440D/2019.

14. Excepția a fost ridicată în litigii având ca obiect soluționarea unor cereri de recalculare a pensiei în considerarea prevederilor legale criticate.

15. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** autorii susțin că art. 169¹ alin. (3) și art. 169² din Legea nr. 263/2010 nu sunt clare, precise și predictibile, ceea ce face posibile două interpretări opuse în ceea ce privește determinarea noului punctaj mediu anual. Astfel, într-o primă interpretare, stagiul complet de cotizare va avea o durată de 30 de ani, dacă se va ține seama de Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept; într-o a doua interpretare, stagiul complet de cotizare va avea o durată de 20 de ani, dacă se va da întâietate Deciziei nr. 11 din 25 mai 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, precum și art. 116 din Legea nr. 263/2010.

16. Criticile autorilor pot fi grupate în trei categorii distincte: critici aduse art. 169¹ alin. (3), în interpretarea dată prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept; (ii) critici aduse art. 169² din Legea nr. 263/2010 și (iii) critici care vizează simultan cele două articole menționate.

17. Prima critică este formulată din perspectiva art. 1 alin. (5) din Constituție. Se arată astfel că, deoarece prevederile criticate nu sunt clare, nu pot să fie respectate, în acest fel fiind încălcat art. 1 alin. (5) din Constituție. Din cauza faptului că prevederile criticate nu sunt clare în ceea ce privește durata stagiului complet de cotizare de care se va ține seama la recalcularea pensiilor în vederea majorării punctajelor anuale, instanța supremă a fost sesizată cu soluționarea chestiunii de drept soluționate prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018.

18. Autorii precizează că toate pensiile vizate de recalcularea prevăzută de art. 169¹ alin. (1) din Legea nr. 263/2010 au particularități pronunțate, fiind necesar ca instanța supremă să clarifice durata stagiului complet de cotizare pentru fiecare pensie în parte. Aceste pensii se află „sub imperiul unei succesiuni de legi și decizii ale instanței supreme în ceea ce privește stagiul complet de cotizare”. Autorii conchid că, prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, instanța supremă nu a lămurit chestiunea duratei stagiului complet de cotizare de care se va ține seama la recalcularea pensiilor prevăzută de art. 169¹ din Legea nr. 263/2010.

19. În ceea ce privește critica raportată la art. 16 alin. (1) din Constituție, se arată că prevederile criticate instituie un tratament diferențiat înăuntrul aceleiași categorii de pensionari, mai exact cea prevăzută de art. 169¹ alin. (1) din Legea nr. 263/2010, care cuprinde pensionarii sistemului public de pensii ale căror drepturi de pensie au fost stabilite potrivit legislației anterioare datei de 1 ianuarie 2011, care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, respectiv activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite și/sau condiții speciale, potrivit legii. Prima categorie cuprinde pensionarii cărora li s-au aplicat normele de drept material privind durata stagiului complet de cotizare în vigoare la data la care s-au pensionat, respectiv un stagiul complet de cotizare de 20 de ani, potrivit Deciziei instanței supreme nr. 11 din 25 mai 2015, art. 116 din Legea nr. 263/2010, art. 134 alin. (3) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare, și principiului *tempus regit actum*. A doua categorie este compusă din pensionarii cărora, la recalcularea pensiei potrivit Legii nr. 192/2015 pentru completarea Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, nu li se aplică normele de drept material privind durata stagiului complet de cotizare în vigoare la data la care s-au pensionat, rezultatul fiind acela că vor avea un stagiul complet de cotizare de 30 de ani sau cu durată mai mare, după bunul plac al caselor județene de pensii. Acest tratament diferențiat reprezintă, în opinia autorilor, un tratament discriminatoriu, contrar art. 16 alin. (1) din Constituție.

20. Autorii semnaleză că discriminarea nu rezultă din temeiul legal al pensionării, respectiv Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistență socială, cu modificările și completările ulterioare, Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, sau Legea nr. 263/2010, ci din condițiile efective de lucru. Deci nu data pensionării este relevantă, ci condițiile de muncă și efectele acestora. Prin urmare, este discriminatoriu un tratament diferit aplicat la data pensionării, care nu ține seama de aceste condiții. Creșterea vârstelor de pensionare și mai ales a stagiilor de cotizare necesare pentru deschiderea dreptului la pensie a creat diferențe majore între persoane care au lucrat, totuși, în aceleași condiții și în aceeași perioadă. Astfel, aceste măsuri i-au dezavantajat foarte mult pe cei care s-au pensionat în aceste noi condiții, pensia lor diminuându-se constant. Abia în anul 2013 s-au aplicat prevederile art. 170 din Legea nr. 263/2010, menite să atenueze aceste efecte.

21. În susținere se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 681 din 13 noiembrie 2014, paragraful 25, precum și Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată la data de 16 septembrie 1996 în Cauza *Gaygusuz împotriva Austriei*, precum și Hotărârea pronunțată la data de 22 octombrie 1996 în Cauza *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*. De asemenea, se arată că, dacă s-ar accepta cele reținute de instanța supremă în paragraful 74 al Deciziei nr. 69 din 15 octombrie 2018, atunci existența art. 100, raportat

la art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, face incert scopul reglementării, lipsește de sens norma juridică și creează confuzie în aplicarea și interpretarea legii.

22. De asemenea, se arată că, potrivit Legii nr. 19/2000, în cazul celor care au lucrat cel puțin 20 de ani în subteran, stagiul complet de cotizare este de 20 de ani, o astfel de prevedere fiind întru totul justificată de faptul că înseși viața și sănătatea erau puse în pericol. Din acest motiv, înlocuirea acestui stagiul complet de cotizare cu stagiul complet de cotizare de 30 de ani, realizată prin Hotărârea Guvernului nr. 291/2017 pentru completarea art. 134 din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, este de natură să creeze noi discriminări, contrar art. 14 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, câtă vreme persoane care, în ciuda faptului că au lucrat în aceleași condiții, vor beneficia de condiții mai favorabile la pensionare, după 1 ianuarie 2011. Se încalcă și dreptul de proprietate privată, garantat de Primul Protocol adițional la Convenție.

23. Se mai arată că Legea nr. 263/2010 a prevăzut același tratament pentru cei care au lucrat în grupa I, grupa a II-a de muncă sau condiții speciale/deosebite, indiferent de momentul pensionării. Se apreciază că în acest sens este și Decizia Curții Constituționale nr. 542 din 15 octombrie 2014, paragraful 21. În plus, în paragraful 25 al acesteia se justifică diferența de tratament al pensionarilor care au lucrat în condiții speciale, arătându-se că cei pensionați după 1 ianuarie 2011 sunt dezavantajați față de cei pensionați anterior acestei date.

24. În continuare, autorii excepției susțin că persoanele care au lucrat în condiții speciale și s-au pensionat după 1 ianuarie 2011 au o pensie mai mare decât persoanele care s-au pensionat anterior acestei date, deoarece beneficiază de următoarele avantaje suplimentare: (i) majorarea cu 50% a punctajului pentru condiții speciale, conform art. 100 lit. b) din Legea nr. 263/2010; (ii) utilizarea unui indice de corecție, în temeiul art. 170 din Legea nr. 263/2010, care majorează punctajul celui pensionat după 1 ianuarie 2011 și (iii) la stabilirea punctajului mediu anual se ia în calcul un stagiul de cotizare de 20 de ani. În schimb, cei pensionați sub regimul Legii nr. 3/1977 și al Legii nr. 19/2000 nu beneficiază de indicele de corecție, iar la majorarea punctajului cu 50% s-a valorificat un stagiul de cotizare de 30 de ani, și nu de 20 de ani. Cei pensionați înainte de 1 ianuarie 2011 se află în aceeași situație ca persoanele care beneficiază de drepturile prevăzute la art. 100 din Legea nr. 263/2010, respectiv (i) sunt asigurații care au plătit cea mai mare contribuție de asigurări sociale; (ii) sunt pensionari; (iii) au lucrat în condiții speciale/grupa I; (iv) stagiul complet de cotizare și vârsta standard de pensionare li se aplică în mod identic, potrivit anexelor nr. 3 și nr. 5 la Legea nr. 263/2010, care reglementează eșalonarea acestora în mod similar cu anexa nr. 3 la Legea nr. 19/2000.

25. Potrivit autorilor, Curtea Constituțională a stabilit că legea nouă trebuie să respecte suveranitatea legii anterioare, toate persoanele care au lucrat în condiții speciale sau/și deosebite trebuind să beneficieze fără discriminări de drepturile dobândite anterior Legii nr. 263/2010. Deși recalcularea pensiilor și egalizarea cuantumului acestora cu cel al pensiilor deschise sub regimul Legii nr. 263/2010 presupun un efort financiar mare pentru stat, nu este permisă discriminarea cetățenilor care au desfășurat aceleași activități și în aceleași condiții de muncă, având în vedere că singura diferență constă în vârstă și data pensionării. Sistemul public de pensii este un sistem de tip redistributiv bazat pe solidaritatea intergenerațională, așa încât veniturile obținute din contribuțiile generației active sunt utilizate pentru plata pensiilor. Acest sistem se bazează pe principiile contributivității și egalității de tratament al beneficiarilor de prestații sociale.

26. Se mai arată că, deși Guvernul trebuie să asigure un trai decent tuturor pensionarilor din sistemul public de pensii, fără discriminare, tratamentul diferențiat al celor aflați în aceeași situație nu are justificare obiectivă, este lipsit de proporționalitate, depășindu-se marja largă de apreciere a statului. În susținere sunt amintite prevederile din Convenție privind interzicerea discriminării, precum și hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului care dezvoltă respectivele prevederi.

27. Potrivit autorilor, efectele juridice atașate desfășurării de activități în condiții speciale de muncă în perioada de activitate a unei anumite legi trebuie să se mențină și după ce aceasta nu mai este în vigoare, cu atât mai mult cu cât *condițiile speciale de muncă* sunt ocrotite de art. 41 alin. (2) din Codul muncii. În caz contrar, reglementarea unui regim distinct pentru condiții speciale de muncă devine iluzorie, formală.

28. Mai mult, se consideră că interpretarea criticată a instanței supreme este contrară modului în care art. 3 alin. (1) lit. h) din Legea nr. 263/2010 stabilește că se calculează punctajul mediu anual, respectiv prin luarea în considerare a stagiului complet de cotizare prevăzut de lege la data pensionării.

29. De asemenea, autorii semnaleză că statutul de persoană care a lucrat în grupa I de muncă a putut fi dobândit nu doar în temeiul art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010, ci și, de pildă, având în vedere pct. 1 din anexa nr. 1 la Ordinul Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale al Ministerului Sănătății și al Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii nr. 50/1990 pentru precizarea locurilor de muncă, activităților și categoriilor profesionale cu condiții deosebite care se încadrează în grupele I și II de muncă în vederea pensionării, abrogat prin Legea nr. 19/2000. Autorii critică faptul că la recalcularea prevăzută de Legea nr. 192/2015, deoarece se ține seama de normele privind durata stagiului complet de cotizare din Legea nr. 263/2010, va fi valorificat un stagiul complet de cotizare de 35 ani, cu consecința stabilirii unei pensii într-un cuantum derizoriu. Din critica autorilor reiese că aceștia apreciază că interpretarea instanței supreme ar fi trebuit să țină seama de împrejurarea că îndreptățirea lor la primirea creșterii punctajului mediu anual se întemeiază pe desfășurarea de activități în grupa I de muncă, așa cum era reglementată în pct. 1 din anexa nr. 1 la Ordinul Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale al Ministerului Sănătății și al Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii nr. 50/1990, și nu pe prevederile art. 30 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 263/2010.

30. În al doilea rând, autorii menționează că interpretarea instanței supreme exclude, la recalcularea pensiilor prevăzută de Legea nr. 192/2015, stagiul complet de cotizare de 20 de ani valorificat la calcularea inițială a acestora, în conformitate cu Legea nr. 19/2000, Hotărârea Guvernului nr. 1.550/2004 privind efectuarea operațiunilor de evaluare în vederea recalculării pensiilor din sistemul public, stabilite în fostul sistem al asigurărilor sociale de stat potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2021, în conformitate cu principiile Legii nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 privind recalcularea pensiilor din sistemul public, provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat, cu modificările și completările ulterioare, precum și cu deciziile instanței supreme nr. 40 din 22 septembrie 2008 și nr. 11 din 25 mai 2015. Se referă și la interpretarea dată de către autoritatea administrativă care ar conduce la înlăturarea aplicării unui stagiul complet de cotizare cu durata de 20 de ani a tuturor pensionarilor care au lucrat în grupa I de muncă. Dar, apreciază autorii excepției, fiecare dintre persoanele care s-au pensionat în baza Legii nr. 19/2000 și pentru care s-a adoptat Legea nr. 192/2015 a lucrat în grupa I de muncă o parte dintre cei 20 de ani la care se face trimitere în art. 43 alin. (1) din Legea nr. 19/2000.

31. În al treilea rând, interpretarea instanței supreme criticată de către autorii excepției a înlăturat total aplicarea Deciziei nr. 11 din 25 mai 2015 în cazul pensionarilor care au lucrat în grupa a II-a de muncă și care au avut un stagiul complet de cotizare de 25 ani, având în vedere că determinarea punctajului mediu anual prin raportare la stagiul complet de cotizare de 20 de ani se realizează potrivit art. 169², și nu art. 169¹ din Legea nr. 263/2010.

32. Tot prin raportare la art. 16 alin. (1) din Constituție, se precizează că interpretarea instanței supreme din Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018 realizează o discriminare între persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 263/2010 și persoanele ale căror drepturi de pensie s-au deschis sub imperiul Legii nr. 263/2010. Persoanele pensionate după 1 ianuarie 2011 și care au lucrat în condiții speciale beneficiază de un punctaj mediu anual mai mare cu 50% decât persoanele care s-au pensionat înainte de intrarea în vigoare a Legii nr. 263/2010, ceea ce conduce implicit la pensii mai mari.

33. În plus, persoanele care au lucrat în condiții speciale de muncă după 1 ianuarie 2011 și cărora li se aplică art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 beneficiază atât de un stagiul complet de cotizare de 20 de ani, cât și de majorarea cu 50% a punctajelor pentru perioada cât și-au desfășurat activitatea în condiții speciale de muncă; prin interpretarea dată de Înalta Curte de Casație și Justiție art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 se creează o discriminare, ceea ce este contrar prevederilor cuprinse în art. 16 din Constituție.

34. Mai departe autorii excepției apreciază că, întrucât prevederile criticate nu sunt clare, suple și previzibile, se îngreșează accesul la justiție, contrar art. 21 alin. (1) din Constituție. De asemenea, se susține că se încalcă principiul securității juridice, deoarece, pentru a fi respectată, legea trebuie să fie cunoscută, iar pentru aceasta este nevoie ca ea să fie suficient de precisă și previzibilă.

35. În ceea ce privește art. 21 alin. (3) din Constituție se susține că dreptul la un proces echitabil garantat de acesta implică acordarea majorării de punctaj prevăzute de art. 169¹ alin. (1) din Legea nr. 263/2010, precum și păstrarea dreptului câștigat, respectiv stagiul complet de cotizare de 20 de ani existent la 31 decembrie 2015, potrivit art. 77, art. 43 și art. 20 lit. a) din Legea nr. 19/2000, precum și Deciziei nr. 11 din 25 mai 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

36. Autorii arată că se încalcă și art. 41 din Constituție, deoarece interpretarea instanței supreme criticată face posibilă ideea, periculoasă, că legiuitorul poate oricând să afecteze în sens negativ dreptul la pensie obținut pe baza unei legi anterioare sau chiar în temeiul unei hotărâri judecătorești definitive, prin eliminarea unor beneficii, de exemplu, stagiul de cotizare de 20 de ani. Aceste beneficii nu sunt nimic altceva decât transpunerea efectivă a garanțiilor oferite de art. 41 alin. (2) din Constituție celor care au lucrat în condiții deosebite/speciale și care au fost oferite tocmai în considerarea circumstanțelor excepționale ale desfășurării unei astfel de activități.

37. În continuare, autorii subliniază că, având în vedere lipsa de claritate și precizie a art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010, se încalcă și art. 44 alin. (1), alin. (2) teza întâi, alin. (3) și (8) din Constituție. Astfel, stagiul complet de cotizare de 20 de ani este element substanțial al punctajului mediu anual, deoarece intră în calculul acestuia, potrivit art. 77 alin. (1) din Legea nr. 19/2000 și art. 95 din Legea nr. 263/2010. Prin stabilirea dreptului la pensie și a unui punctaj mediu anual determinat precis, autorii consideră că au dobândit un drept de proprietate având ca obiect o anumită pensie pentru limită de vârstă. Retragera elementului de calcul constând din stagiul

complet de cotizare de 20 de ani echivalează cu (i) încălcarea dreptului la garanția pensiei care a fost stabilită inițial prin lege și (ii) cu o expropriere inutilă, nedreaptă, neprevăzută de lege și fără despăgubire.

Pensia este un bun dobândit pe bază de lege. În susținere se invocă considerente din Decizia Curții Constituționale nr. 874 din 25 iunie 2010 cu privire la natura dreptului la pensie, caracterul fundamental al acestuia și limitele acțiunii statale în această materie.

38. Autorii susțin că este încălcat și art. 47 din Constituție. În acest sens, sunt citate pe larg considerente ale Deciziei Curții Constituționale nr. 874 din 25 iunie 2010.

39. Autorii arată că se încalcă art. 53 din Constituție, deoarece niciuna dintre situațiile indicate de acesta nu se regăsește în cauză. Din acest motiv nu se justifică anularea unui drept dobândit în mod legal, prin luarea în considerare a unui stagiul complet de cotizare de 20 de ani.

40. Autorii apreciază, mai departe, că este încălcat art. 108 alin. (2) din Constituție, întrucât conținutul art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 a fost modificat, contrar normelor de tehnică legislativă, printr-un act juridic inferior — respectiv prin Hotărârea Guvernului nr. 291/2017.

41. De asemenea, autorii consideră că se încalcă și art. 129 și art. 148 alin. (2) din Constituție. Aceasta, în primul rând, pentru că nu este posibilă formularea unei căi de atac care să conțină motivele de nelegalitate sau netemeinicie a hotărârii. De asemenea, este blocat dreptul la un recurs efectiv în dreptul român, drept consacrat de art. 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, lipsind un remediu efectiv în dreptul intern în desfășurarea procedurilor pentru căile de atac. Art. 129 din Constituție se încalcă și pentru că „se face trimitere la hotărâri judecătorești al căror obiect nu este conturat și nu pot fi supuse căilor de atac, iar Codul de procedură civilă sancționează cu nulitatea lipsa obiectului acțiunii”.

42. Cu privire la pretinsa neconstituționalitate a dispozițiilor art. 169² din Legea nr. 263/2010 se susține că acestea contravin, din aceleași motive, aceluiași norme constituționale invocate și în sensul neconstituționalității art. 169¹ alin. (3), cu precizarea că, suplimentar, încalcă și art. 15 alin. (2) și art. 78 din Constituție.

43. Astfel, se susține că prevederile art. 169² din Legea nr. 263/2010 sunt lipsite de predictibilitate, claritate și precizie, deoarece, fiind adoptate în aplicarea art. 169¹ din aceeași lege, nu conțin nicio majorare de puncte, ci reprezintă un paralelism legislativ, contrar art. 16 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Totodată, nu se poate înțelege rațiunea acestei reglementări distincte, în condițiile în care art. 116 din aceeași lege conține norme precise. Mai mult, art. 169² se adresează exclusiv destinatarilor normei cuprinse la art. 169¹, fără însă să îl modifice sau să îl abroge, iar beneficiul recalculării pe care acest text îl reglementează s-a dispus după epuizarea perioadei de aplicare a creșterii punctajelor anuale (1 ianuarie 2016—31 decembrie 2017). Totodată, nu se înțelege ce se întâmplă cu ceilalți pensionari, cărora nu li s-a aplicat, în prealabil, art. 169¹, dispozițiile art. 169² având un evident caracter contradictoriu față de cele ale art. 169¹.

44. La fel ca în cazul art. 169¹ alin. (3), nici din cuprinsul art. 169² nu se înțelege ce lege este avută în vedere în sintagma „potrivit legii”, în sensul că nu se poate determina cu precizie care stagiile complete de cotizare sunt avute, practic, în vedere, prin raportare la Legea nr. 19/2000 sau prin raportare la care dintre formele modificate succesiv ale Legii nr. 263/2010. Totodată, aceleași dispoziții lasă la voia întâmplării momentul care trebuie luat în considerare la alegerea stagiului complet de

cotizare aplicabil, fără a se putea cunoaște dacă acesta este cel al stabilirii drepturilor de pensie sau cel al recalculării pensiilor. În plus, sunt ignorate total condițiile deosebite de muncă și grupa a II-a de muncă, la care fac referire art. 169¹ alin. (1) din Legea nr. 263/2010 și Decizia nr. 11 din 25 mai 2015, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție.

45. Cât privește, în particular, încălcarea art. 15 alin. (2) din Constituție se susține că art. 169² alin. (3) și (4) din Legea nr. 263/2010 contravine principiului neretroactivității legii civile, deoarece dispune noi termene de aplicare a art. 169¹, fără a abroga data dispusă de acesta, și limitează aplicabilitatea aceluiași text la persoanele cărora li s-au emis decizii de recalculare prin acordarea creșterilor de punctaje anuale cu 50%, respectiv cu 25%, după caz.

46. În sfârșit, art. 169² alin. (4) din Legea nr. 263/2010 contravine art. 78 din Constituție în ceea ce privește data intrării în vigoare a art. 169¹ din aceeași lege, textul criticat menținând două date de intrare în vigoare a recalculării pensiilor persoanelor ce intră sub incidența art. 169¹ alin. (1) din Legea nr. 263/2010.

47. **Curtea de Apel Alba Iulia — Secția I civilă**, în dosarele nr. 737D/2019, nr. 796D/2019, nr. 798D/2019, nr. 1.213D/2019, nr. 1.574D/2019, nr. 1.581D/2019, nr. 1.583D/2019, nr. 1.587D/2019, nr. 1.588D/2019, nr. 1.590D/2019, nr. 1.591D/2019 și nr. 2.440D/2019, apreciază că excepțiile de neconstituționalitate sunt inadmisibile, întrucât vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor criticate, care, potrivit art. 126 din Constituție, revin instanțelor.

48. **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă**, în dosarele nr. 1.379D/2019, nr. 1.416D/2019, nr. 1.452D/2019, nr. 1.596D/2019 și nr. 1.597D/2019 apreciază că excepția este neîntemeiată și precizează că vizează interpretarea și aplicarea dispozițiilor criticate, care, potrivit art. 126 din Constituție, revin instanțelor.

49. **Tribunalul Hunedoara — Secția I civilă**, în dosarele nr. 2.047D/2019, nr. 2.048D/2019, nr. 2.049D/2019, nr. 2.228D/2019, nr. 2.229D/2019 și nr. 2.791D/2019, apreciază că excepțiile sunt neîntemeiate.

50. Potrivit dispozițiilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierile de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului, precum și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctul de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

51. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierile de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile de lege criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

52. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

53. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, astfel cum a fost formulat, prevederile art. 169¹ și ale art. 169² din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, precum și cele ale art. 169¹, așa cum au fost interpretate prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Din analiza motivării excepției, Curtea reține că obiectul excepției îl reprezintă

sintagma „*stagiile complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații*” din cuprinsul art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010, în interpretarea dată acesteia prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și prevederile art. 169² din Legea nr. 263/2010, care au următorul cuprins:

— Art. 169¹ alin. (3): „(3) În cazul persoanelor prevăzute la alin. (2), la numărul total de puncte realizate de acestea până la data prezentei recalculări se adaugă numărul de puncte corespunzător majorării rezultate în urma aplicării prevederilor alin. (1), la determinarea punctajului mediu anual utilizându-se stagiile complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații.”;

— Art. 169²: „(1) Pensionarii sistemului public de pensii cărora li s-au aplicat prevederile art. 169¹ beneficiază de recalcularea pensiei cu utilizarea, la determinarea punctajului mediu anual, a stagiilor complete de cotizare avute în vedere, potrivit legii sau a unor hotărâri judecătorești, la stabilirea/recalcularea pensiei aflate în plată sau, după caz, convenite la data de 31 decembrie 2015.

(2) În situația în care, în urma aplicării prevederilor alin. (1), rezultă un punctaj mediu anual mai mic decât punctajul mediu anual aflat în plată, se menține punctajul mediu anual și cuantumul aferent aflat în plată sau convenit la data recalculării.

(3) Recalcularea prevăzută la alin. (1) se efectuează din oficiu, în termen de 12 luni, calculat de la data de 1 octombrie 2018.

(4) Drepturile de pensie recalculate potrivit alin. (1) se cuvin de la data de 1 octombrie 2018”.

54. Potrivit Deciziei nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, sintagma „*stagiile complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații*” se referă la legea în vigoare la data recalculării pensiei prin acordarea majorării de punctaj, respectiv la Legea nr. 263/2010.

55. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii arată că dispozițiile criticate încalcă prevederile constituționale ale art. 1 alin. (5) referitoare la supremația legii, ale art. 21 alin. (1) și (3) privind accesul liber la justiție, ale art. 41 privind protecția socială a muncii, ale art. 44 privind dreptul de proprietate privată, ale art. 47 alin. (2) privind dreptul la pensie, ale art. 53 privind condițiile referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art. 78 privind intrarea în vigoare a legilor, ale art. 108 alin. (2) privind hotărârile Guvernului, ale art. 129 privind folosirea căilor de atac și ale art. 148 alin. (2) privind prioritatea de aplicare a dreptului european cu caracter obligatoriu față de legile interne.

56. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că prevederile criticate au mai fost analizate prin deciziile nr. 296 din 6 mai 2021*) și nr. 325 din 18 mai 2021**), nepublicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, la data pronunțării prezentei decizii. Curtea observă, în primul rând, că cele mai multe dintre criticile formulate în prezenta cauză sunt identice cu cele care au fost aduse în sprijinul excepțiilor de neconstituționalitate a prevederilor menționate și care au fost soluționate prin cele două decizii menționate. În plus, Curtea observă, cu referire la invocarea de către autori a încălcării art. 16 alin. (1) din Constituție, că, dincolo de reiterarea criticilor soluționate prin deciziile precitate, sunt formulate și unele critici care, *stricto sensu*, sunt distincte. Cu toate acestea, întrucât aceste critici se întemeiază pe aceeași normă constituțională și

*) Decizia Curții Constituționale nr. 296 din 6 mai 2021 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 676 din 8 iulie 2021.

**) Decizia Curții Constituționale nr. 325 din 18 mai 2021 a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 788 din 17 august 2021.

ținând seama de faptul că, în realitate, reprezintă simple nuanțări, dezvoltări ale criticilor deja soluționate, Curtea nu le va soluționa în mod distinct, fiind pe deplin aplicabile considerentele din jurisprudența anterioară prin care a soluționat criticile raportate la art. 16 alin. (1) din Constituție. Cu titlu de excepție însă, Curtea va analiza în mod distinct critica autorilor prin care se invocă faptul că legiuitorul nu a ținut seama că, la data pensionării lor, desfășurarea de activități în grupele I și a II-a de muncă era reglementată în pct. 1 din anexa 1 la Ordinul Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale al Ministerului Sănătății și al Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii nr. 50/1990. Ținând seama de aceste observații, precum și de faptul că nu există motive de îndepărtare de la această jurisprudență foarte recentă, în continuare vor fi redat considerentele din cele două decizii anterior menționate.

57. În ceea ce privește criticile raportate la **art. 1 alin. (5) din Constituție**, Curtea a constatat că art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, în interpretarea dată de instanța supremă, oferă suficiente indicații pentru a se stabili care este durata stagiului complet de cotizare de care se va ține seama în cazul valorificării beneficiului creșterii punctajului anual în cazul pensiilor stabilite în temeiul Legii nr. 3/1977. Astfel, cei pensionați în baza Legii nr. 3/1977 prin luarea în considerare a unui stagiou complet de cotizare fără durată redusă au beneficiat de creșterea punctajului în intervalul 3 noiembrie 2008—31 decembrie 2015 și, ca atare, sunt excluși de la recalcularea prevăzută de art. 169¹ din Legea nr. 263/2010. În schimb, cei pensionați în baza Legii nr. 3/1977 prin luarea în considerare a unui stagiou complet de cotizare cu durată redusă nu au beneficiat, din acest motiv, de creșterea punctajului în intervalul 3 noiembrie 2008—31 decembrie 2015. Doar această din urmă categorie va beneficia de creșterea punctajului anual prevăzută de art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, dar cu luarea în considerare a unui stagiou complet de cotizare cu durată prevăzută de legea în vigoare la data recalculării, respectiv Legea nr. 263/2010. Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018 pronunțată de instanța supremă a stabilit în mod clar că recalcularea în baza art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 se va realiza prin luarea în considerare a stagiului complet de cotizare prevăzut de dispozițiile relevante din Legea nr. 263/2010, excluzând orice altă posibilitate, inclusiv cea menționată de către autorii excepției, adică a valorificării unui stagiou complet de cotizare de 20 de ani.

58. Curtea a reținut că, distinct de critica anterior analizată, celelalte critici referitoare la claritatea și predictibilitatea normelor vizează aspecte ale modului de aplicare a art. 169¹ din Legea nr. 263/2010. Este, de exemplu, cazul susținerii autorilor excepției potrivit căreia textul de lege criticat, în interpretarea dată de instanța supremă, nu clarifică data prin raportare la care se va face recalcularea pensiilor: fie 1 ianuarie 2016, potrivit art. 169¹ alin. (5) din Legea nr. 263/2010, adică data scriptică a începerii recalculării, fie data emiterii deciziei de recalculare, fie, în cazul în care recalcularea nu a fost realizată în intervalul de 2 ani, ulterior depășirii acestui termen. Împrejurarea că o critică ridicată de autorii unei excepții de neconstituționalitate care pune în discuție aspecte detaliate, particulare ale modalității de aplicare și interpretare a unei norme legale, fie ea și trecută deja prin filtrul interpretativ al instanței supreme, nu conduce automat la concluzia că respectivele chestiuni ar fi lipsite de importanță. Dimpotrivă, lămurirea aspectelor invocate de către autori se poate dovedi decisivă pentru modalitatea de aplicare a normelor legale în discuție și, deci, a soluțiilor concrete pronunțate. Chestiunea decisivă care împiedică instanța constituțională să ia în considerare oferirea unui răspuns la astfel de critici ține de departajarea competențelor între autoritățile de rang constituțional. În speță este vorba de atribuțiile Curții Constituționale, pe de o parte, și ale instanțelor judecătorești, pe de altă parte.

59. În ceea ce privește criticile formulate din perspectiva **art. 16 alin. (1) din Constituție**, Curtea a reținut că Legea nr. 192/2015 se aplică în mod nediferențiat tuturor pensionarilor sistemului public de pensii ale căror drepturi de pensie au fost stabilite potrivit legislației anterioare datei de 1 ianuarie 2011, care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, respectiv activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite și/sau condiții speciale, potrivit legii. Această lege acordă beneficiul creșterii punctajului anual celor cărora, anterior, în intervalul 3 noiembrie 2008—31 decembrie 2015, le fusese refuzat de către legiuitor din cauza faptului că pensiile lor valorificau un stagiou complet de cotizare cu durată redusă. Art. 169¹ nu realizează nicio diferențiere în interiorul acestei categorii de pensionari, astfel încât, aplicând principiul *ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*, urmează ca ele să fie aplicate în mod nediferențiat tuturor acestor pensionari. În urma aplicării art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, toți pensionarii care, anterior, nu au beneficiat de creșterea punctajului anual vor putea beneficia de aceasta. În plus, pensia tuturor acestora se va recalcula în aceleași condiții, respectiv prin luarea în considerare a aceluiași stagiou complet de cotizare, prevăzut de Legea nr. 263/2010. Prin urmare, contrar susținerii autorilor excepției, prevederile criticate nu doar că nu tratează în mod diferențiat două categorii distincte de pensionari, dar nici măcar nu instituie două (sub)categorii distincte de pensionari în interiorul categoriei pensionarilor. Prevederile art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 nu înlătură de la recalcularea pensiilor pe niciunul dintre pensionarii care, din cauza faptului că li s-a valorificat la calcularea pensiilor un stagiou complet de cotizare cu durată redusă, nu a beneficiat, în intervalul 3 noiembrie 2008—31 decembrie 2015, de creșterea punctajelor anuale.

60. Curtea a reținut că luarea în considerare la recalcularea pensiilor potrivit art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 a stagiului complet de cotizare indicat de către legea în vigoare la data realizării acesteia, respectiv Legea nr. 263/2010, și nu a celui indicat de către legea în vigoare la data la care s-a deschis dreptul la pensiile astfel recalculate se realizează în condițiile stabilite de art. 169¹ alin. (4) din Legea nr. 263/2010, potrivit căruia „*În situația în care, în urma aplicării prevederilor alin. (1)—(3), rezultă un punctaj mediu anual mai mic, se menține punctajul mediu anual și cuantumul aferent aflat în plată sau cuvenit la data recalculării*”. Cu alte cuvinte, în situația în care cuantumul pensiei recalculate este mai mic, se păstrează cuantumul pensiei aflate în plată, legiuitorul aplicând principiul *tempus regit actum*.

61. În plus, a statuat Curtea, recalcularea la care se face referire în art. 134 alin. (3) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 28 martie 2011, cu completările ulterioare, este fundamental diferită de cea prevăzută de art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 și art. 134 alin. (8) din norme. Astfel, situația vizată de art. 134 alin. (3) din normele de aplicare, în care, ulterior deschiderii dreptului la pensie, pensionarul dorește valorificarea unor elemente care, deși existau la momentul deschiderii acestuia, nu au fost totuși valorificate, este diferită de situația vizată de art. 134 alin. (8) din normele de aplicare, în care pensionarul nu dorește valorificarea unor venituri, elemente etc. care existau la momentul pensionării, ci dorește valorificarea unor creșteri de punctaj acordate de către legiuitor ulterior pensionării. Este, prin urmare, firesc ca în prima situație recalcularea să se realizeze ținându-se seama de stagiul complet de cotizare prevăzut de legea în vigoare la data pensionării, iar în a doua situație recalcularea să țină seama de

stagiul complet de cotizare prevăzut de lege la data la care se realizează această recalculare. De asemenea, Curtea a stabilit că deciziile instanței supreme nr. 11 din 25 mai 2015 și nr. 40 din 22 septembrie 2008, pronunțate în soluționarea unor recursuri în interesul legii, au avut în vedere o situație distinctă de cea vizată de prevederile criticate în cauza de față. Astfel, în aceste decizii instanța supremă a interpretat prevederi legale care, în mod similar, într-adevăr, cu cele criticate prin prezenta excepție, aveau ca obiect un proces de recalculare a unor pensii stabilite anterior, reglementat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005. Spre deosebire, însă, de recalcularea prevăzută de Legea nr. 192/2015, recalcularea prevăzută de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2005 a vizat pensiile provenite din fostul sistem al asigurărilor sociale de stat care a fost eliminat prin Legea nr. 19/2000 și a avut ca menire să „aducă la un numitor comun” aceste pensii și pe cele deschise în regimul noii legi. Întrucât, în cazul pensiilor deschise sub regimul Legii nr. 19/2000, în mod firesc stagiul complet de cotizare era cel prevăzut de legea în vigoare la data deschiderii acestora, potrivit principiului *tempus regit actum*, la fel de logică și firească a fost și interpretarea instanței supreme potrivit căreia la recalcularea pensiilor deschise anterior intrării în vigoare a Legii nr. 19/2000 să se țină seama de principiul *tempus regit actum*. În schimb, recalcularea vizată de Legea nr. 192/2015 are o finalitate diferită, legiuitorul urmărind doar să ofere pensionarilor care au lucrat în condiții de muncă altele decât cele normale o compensare pentru desfășurarea activității în asemenea condiții, prin creșterea punctajului mediu anual. Ca atare, renunțarea la aplicarea principiului *tempus regit actum* în cazul recalculării prevăzute de Legea nr. 192/2015 nu este în disonanță cu aplicarea acesteia în situațiile analizate în deciziile antereferate ale instanței supreme.

62. Mai departe, Curtea a observat că autorii apreciază că dispozițiile criticate discriminează între persoane care, în mod obiectiv, fac parte din aceeași categorie, în funcție de criteriul datei ieșirii la pensie. Astfel, categoria înăuntrul căreia se apreciază că se realizează discriminarea este formată din persoane care au lucrat în condiții speciale de muncă, în sensul că sunt discriminați cei pensionați înainte de 1 ianuarie 2011, data intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, față de cei pensionați sau care, după caz, se vor pensiona după această dată. În sfârșit, tratamentul discriminatoriu ar consta în faptul că cei pensionați anterior datei de 1 ianuarie 2011 vor beneficia doar de mărirea de punctaj anual, fără a putea beneficia la recalculare și de o durată redusă a stagiului complet de cotizare, în vreme ce persoanele pensionate după 1 ianuarie 2011 vor avea dreptul să valorifice ambele beneficii. Cu referire la această critică, Curtea a reținut că art. 100 lit. b) din Legea nr. 263/2010 reglementează situația celor pensionați după 1 ianuarie 2011, iar aceste dispoziții nu prevăd, așa cum susțin autorii excepției, cumularea celor două beneficii, ci acordarea doar a creșterii punctajului anual. În aceste condiții, la data pensionării acestei categorii de persoane se va ține seama de stagiul complet de cotizare prevăzut de dreptul comun, în prezent Legea nr. 263/2010, fără durată redusă, și nu de legi/norme cu caracter special, care prevăd un stagiul complet de cotizare cu o durată redusă. Prin urmare, persoanele care au lucrat în condiții speciale sunt tratate în mod identic, indiferent de data ieșirii la pensie, anterior sau ulterior intrării în vigoare a Legii nr. 263/2010, astfel încât Curtea a respins, ca neîntemeiată, și această critică de înconstituționalitate.

63. Raportându-se la susținerea autorilor excepției că nu este acceptabil, în cazul persoanelor care, pentru aceeași durată de timp, au lucrat în aceleași condiții, un tratament diferențiat, respectiv durată diferită a stagiilor complete de cotizare, pentru simplul motiv că la data pensionării lor legea în vigoare prevedea durate ale stagiului complet de cotizare

diferite, Curtea a statuat că se pune în discuție un principiu a cărui constituționalitate este pe deplin consacrată în jurisprudența sa, și anume că pensiile se calculează potrivit normelor juridice în vigoare la data deschiderii lor (*tempus regit actum*), chiar și în situația în care titularii acestora, în fapt, se află în situații asemănătoare sau chiar identice, respectiv au desfășurat activități în aceleași condiții și pentru aceeași durată. Această jurisprudență a Curții nu trebuie înțeleasă în sensul că neagă caracterul obiectiv al acestei împrejurări, ci în sensul că natura dreptului la pensie garantat de art. 47 alin. (2) din Constituție impune o marjă de apreciere semnificativă a statului în configurarea acestuia. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții, deschiderea dreptului la pensie este guvernată de principiul *tempus regit actum*, neputându-se considera că reglementările anterioare acestui moment, referitoare la condițiile acordării dreptului la pensie, generează o așteptare legitimă. Astfel, până la momentul pensionării, se pot succeda mai multe reglementări, care stabilesc condiții de pensionare diferite, relevantă fiind însă doar cea aplicabilă la momentul acordării acestui drept (paragraful 18 al Deciziei nr. 717 din 6 octombrie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 15 ianuarie 2021, sau paragraful 50 al Deciziei nr. 810 din 5 decembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 172 din 2 martie 2020).

64. Cu referire la critica potrivit căreia sunt discriminați pensionarii cărora, la valorificarea creșterii punctajului, nu li s-a ținut seama de durata stagiului complet de cotizare de la data deschiderii dreptului față de cei cărora, la valorificarea creșterii punctajului, li s-a ținut seama, Curtea a reținut că scopul legiuitorului a fost de a-i gratifica, în mod egal, pe toți cei care au lucrat/lucrează în alte condiții de muncă decât cele normale. Într-o primă fază de implementare a acestei politici, adică în intervalul 3 noiembrie 2008—31 decembrie 2015, legiuitorul a oferit beneficiul doar celor care, la pensionare, nu valorificaseră un stagiul complet de cotizare cu durată redusă, alta decât cea prevăzută de dreptul comun în vigoare la momentul respectiv. Prin adoptarea Legii nr. 192/2015, legiuitorul a oferit însă beneficiul și celor excluși anterior, fără să intenționeze să îl acorde cumulativ cu beneficiul valorificat la data pensionării. Prin urmare, aceasta a fost rațiunea pentru care, la recalcularea prevăzută de Legea nr. 192/2015, legiuitorul a prevăzut că legea materială privind stagiul de cotizare să nu fie cea în vigoare la data pensionării. Având în vedere că este legitimă din punct de vedere constituțional această opțiune a legiuitorului, nu se poate susține că beneficiarii recalculării prevăzute de Legea nr. 192/2015 sunt discriminați față de cei cărora, la momentul acordării creșterii punctajului anual, li s-a valorificat stagiul complet de cotizare de care s-a ținut seama la data pensionării.

65. În sfârșit, cu privire la critica prin care se invocă Ordinul Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale, al Ministerului Sănătății și al Comisiei Naționale pentru Protecția Muncii nr. 50/1990, Curtea reține că, potrivit art. 169¹ alin. (1) din Legea nr. 263/2010, „Pensionarii sistemului public de pensii ale căror drepturi de pensie au fost stabilite potrivit legislației anterioare datei de 1 ianuarie 2011, care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupa I și/sau grupa a II-a de muncă potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, respectiv activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite și/sau condiții speciale, potrivit legii, beneficiază de o creștere a punctajelor anuale realizate în aceste perioade [...]”. Deci vocația dreptului de creștere a punctajului anual o au toți cei care au lucrat în grupele I și II de muncă și care s-au pensionat anterior datei de 1 aprilie 2001, indiferent de actul normativ care stabilea, la data pensionării, condițiile de muncă în grupele I și II.

66. În ceea ce privește critica întemeiată pe o presupusă încălcare a **art. 21 alin. (3)** din Constituție, Curtea a reținut că autorii semnaleză faptul că prevederile criticate nu țin seama

de stagiul complet de cotizare cu durată redusă, respectiv 20 de ani, avut în vedere la stabilirea/recalcularea pensiilor vizate de art. 169¹ din Legea nr. 263/2010. Or, în mod evident, art. 21 alin. (3) din Constituție nu are legătură cu aceste susțineri. Astfel, autorii sugerează că este inechitabil să nu se țină seama la recalcularea pensiilor de stagiul complet de cotizare luat în considerare la calcularea lor, deci critică o presupusă inechitate ce ar caracteriza o normă juridică substanțială. Dar prevederile art. 21 alin. (3) din Constituție se referă în mod expres la procesul judiciar, impunând exigența ca acesta să se desfășoare în mod echitabil.

67. Cu referire la invocarea **art. 21 alin. (1)** din Constituție, autorii susțin, în mod neîntemeiat, că neclaritatea prevederilor criticate face imposibilă exercitarea efectivă a liberului acces la justiție. Or, a statuat Curtea, autorii excepției sunt și inițiatorii litigiilor în care au ridicat-o, ceea ce demonstrează că nu au fost împiedicați să se adreseze justiției pentru apărarea dreptului lor, respectiv a dreptului prevăzut de art. 169¹ din Legea nr. 263/2010.

68. Cu referire la încălcarea **art. 41** din Constituție, Curtea a arătat că prevederile criticate nu înlătură din legislație regimul juridic prin care s-a urmărit să se țină seama de circumstanțele desfășurării activității în alte condiții de muncă decât cele normale. Astfel, în cazul în care, ulterior recalculării, pensia este mai mare, pensionarii care au lucrat în condiții de muncă altele decât cele normale valorifică beneficiul creșterii punctajului anual, acordat de către legiuitor tocmai în considerarea acestei condiții obiective. În mod similar, în situația în care recalcularea nu conduce la pensii mai mari, pensionarii care au lucrat în condiții de muncă altele decât cele normale vor continua să valorifice beneficiul stagiului complet de cotizare cu durată redusă de care s-a ținut seama la deschiderea dreptului la pensie. Or, evident, temeiul în baza căruia legiuitorul a prevăzut stagii complete de cotizare cu durată redusă l-a reprezentat și îl reprezintă tot împrejurarea obiectivă care îi diferențiază, pe de o parte, pe cei care au lucrat și lucrează în condiții de muncă altele decât cele normale de cei care, pe de altă parte, au lucrat și lucrează în condiții normale. Prin urmare, indiferent de efectul pe care îl va avea asupra cuantumului pensiei lor recalcularea prevăzută de Legea nr. 192/2015, legiuitorul ține, mai departe, seama de împrejurarea obiectivă care distinge pensionarii care au lucrat în condiții de muncă altele decât cele normale de ceilalți pensionari.

69. Critica raportată la **art. 44 alin. (1), alin. (2) teza întâi, alin. (3) și (8)** din Constituție, potrivit jurisprudenței anterioare a Curții, este neîntemeiată, ținând seama de faptul că, în conformitate cu art. 169¹ alin. (4) din Legea nr. 263/2010, „*în situația în care, în urma aplicării prevederilor alin. (1)–(3), rezultă un punctaj mediu anual mai mic, se menține punctajul mediu anual și cuantumul aferent aflat în plată sau convenit la data recalculării*”. Ca atare, ca urmare a recalculării pensiei, pensionarii vor avea o pensie mai mare (datorită efectului superior al majorării punctajelor anuale față de beneficiul stagiului de cotizare redus) sau o pensie egală în cuantum cu cea de dinaintea recalculării (în cazul în care majorarea punctajelor anuale la recalculare nu este mai avantajoasă decât efectul reducerii stagiului complet de cotizare de la calcularea pensiei inițiale), nicidecum o pensie într-un cuantum inferior celui stabilit la momentul recalculării. Prin urmare, Curtea constată că nici dreptul de proprietate privată garantat de art. 44 din Constituție nu este încălcat în prezenta cauză.

70. Cu referire la critica raportată la **art. 47 alin. (2)** din Constituție, Curtea a stabilit că situația analizată în Decizia nr. 874 din 25 iunie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010, invocată de către autorii excepției, este diferită de cea în care se află aceștia. Astfel, prin decizia menționată, Curtea a constatat

neconstituționalitatea măsurii legislative de reducere a cuantumului pensiei aflate în plată, în vreme ce, în prezenta cauză, dispozițiile criticate dau expresie unor măsuri favorabile pensionarilor, ca urmare a recalculării, în cel mai dezavantajos caz pentru aceștia pensia rămânând la același nivel.

71. În ceea ce privește critica formulată prin raportare la **art. 53 alin. (2)** din Constituție, Curtea a observat că, ținând seama de garanția prevăzută de art. 169¹ alin. (4) din Legea nr. 263/2010, dispozițiile criticate nu operează o restrângere a exercițiului dreptului fundamental la pensie al autorilor excepției de neconstituționalitate, neimpunându-se analiza pretensei încălcări a prevederilor constituționale amintite, în condițiile în care acestea nu sunt incidente în cauză.

72. Cu privire la critica raportată la **art. 108 alin. (2)** din Constituție, Curtea a reiterat cele statuate în Decizia nr. 463 din 11 iulie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 911 din 12 noiembrie 2019, paragraful 64, în mod concret că verificarea eventualității ca o hotărâre a Guvernului să modifice legea în executarea căreia a fost emisă depășește competențele Curții Constituționale.

73. În sfârșit, Curtea a statuat că nu se încalcă **art. 129 și art. 148 alin. (2)** din Constituție, având în vedere că aceste dispoziții nu au incidență în soluționarea prezentei cauze.

74. În examinarea criticii de neconstituționalitate a art. 169² din Legea nr. 263/2010, Curtea observă că autorii critică acest articol pentru motive identice pentru care acesta a fost criticat și de către autorii excepției de neconstituționalitate soluționate prin Decizia Curții nr. 182 din 16 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 26 mai 2021. Astfel, în paragrafele 40—43 ale deciziei menționate, Curtea a reținut că acestea se referă, în esență, la două aspecte: un prim aspect vizează pretinsa lipsă de claritate, întrucât se instituie o reglementare paralelă cu cea a art. 169¹ din același act normativ, în timp ce al doilea aspect vizează o omisiune legislativă, întrucât din conținutul dispozițiilor de lege criticate nu reiese dacă art. 169² din Legea nr. 263/2010 este aplicabil și persoanelor cărora nu li s-au recalculat pensiile în temeiul art. 169¹ din aceeași lege.

75. Cu privire la primul aspect de neconstituționalitate, Curtea a reținut că, potrivit art. 169² alin. (3) și (4) din Legea nr. 263/2010, recalcularea pensiei în temeiul acestui articol de lege s-a efectuat, din oficiu, în termen de 12 luni, calculat de la data de 1 octombrie 2018. Procesul de recalculare a pensiilor, potrivit art. 169² din Legea nr. 263/2010, este, prin urmare, distinct și ulterior celui prevăzut de art. 169¹ din aceeași lege, care s-a aplicat începând cu data de 1 ianuarie 2016. Prin urmare, este lipsită de susținere critica potrivit căreia dispozițiile art. 169² din Legea nr. 263/2010 ar constitui un paralelism legislativ.

76. Mai mult, Curtea a statuat că cele două texte de lege la care fac referire autorii excepției au reglementări cu un conținut diferit. Astfel, așa cum a reținut și Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, paragrafele 71—77, dispozițiile art. 169² din Legea nr. 263/2010 implică o schimbare a concepției legislative în raport cu dispozițiile art. 169¹ din aceeași lege, în sensul acordării, începând cu data de 1 octombrie 2018, atât a beneficiului majorării de punctaj, cât și a beneficiului folosirii, la recalcularea pensiei, a unui stagiului de cotizare redus, reglementat de acte normative cu caracter special. Or, așa cum s-a reținut și anterior, dispozițiile art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 au prevăzut doar creșterea punctajelor anuale, fără să fie luate în calcul la stabilirea pensiei stagiile de cotizare prevăzute de legile speciale, în vigoare la data pensionării, ci stagiul complet de cotizare prevăzut de Legea nr. 263/2010.

77. Examinând criticile referitoare la pretinsa omisiune legislativă, Curtea a observat, în prealabil, că recalcularea pensiei în temeiul art. 169¹ din Legea nr. 263/2010 a reprezentat o procedură aplicabilă, din oficiu, tuturor persoanelor aflate în ipoteza normei, astfel cum precizează în mod expres art. 134 alin. (14) din Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 257/2011, cu completările ulterioare. Justificarea faptului că art. 169² din Legea nr. 263/2010 nu se referă la ipoteza în care recalcularea pensiilor în temeiul art. 169¹ din aceeași lege nu a avut loc se găsește în aceea că, potrivit dispozițiilor acestui din urmă text de lege, la data de 1 octombrie 2018, procesul obligatoriu de

recalculare a pensiilor în temeiul art. 169¹ se putea considera finalizat. Împrejurarea că, din motive obiective, casele de pensii nu și-au îndeplinit în unele cazuri obligația de a recalcula pensiile în termenele prevăzute de lege, potrivit art. 169¹ din Legea nr. 263/2010, nu poate fi interpretată ca reprezentând un impediment în aplicarea ulterioară a dispozițiilor art. 169² din aceeași lege, de vreme ce procesul de recalculare este obligatoriu, iar nerealizarea sa nu poate fi imputată titularilor dreptului la pensie. Acest aspect de fapt nu este de natură să conducă la neconstituționalitatea art. 169² alin. (1) din Legea nr. 263/2010, al cărui sens trebuie interpretat, în continuare, că se aplică tuturor persoanelor ale căror pensii trebuiau să fie recalculare, în mod obligatoriu, potrivit art. 169¹ din aceeași lege.

78. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Wilhem Aurel Popp, Vasile Rus, Aurel Dulgheru, Ilie Maftei, Cuțu Danci, Jian Daniel Chifu, Traian Alexandru Filip, Ion Iacob, Vasile Munteanu, Leonte Plesclevei, Ștefania Costici și Alexandru Constantin Hotea în dosarele nr. 2.387/97/2018, nr. 1.497/97/2018, nr. 1.691/97/2018, nr. 1.905/97/2018, nr. 1.532/97/2018, nr. 3.094/97/2018, nr. 2.582/97/2018, nr. 510/97/2018, nr. 513/97/2018, nr. 712/97/2018, nr. 1.658/97/2018 și nr. 509/97/2018 ale Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă, de Ștefan-Iuliu Bicskei, Vasile Hirstoiu, Aurel Moga, Dumitru Mărginean, Emil Cojocariu, Ioan Mogoș, Valentin Arbore, Eugen Katona, Mihai Maftei, Mihai Toma și Valer Șopterean în dosarele Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă nr. 3.489/97/2018, nr. 3.725/97/2018, nr. 1.366/97/2018, nr. 1.367/97/2018, nr. 1.358/97/2018, nr. 84/97/2018, nr. 3.181/97/2018, nr. 3.403/97/2018, nr. 539/97/2019, nr. 543/97/2019 și nr. 1.943/97/2018 și constată că sintagma „*stagii complete de cotizare prevăzute de lege, corespunzătoare fiecărei situații*” din cuprinsul art. 169¹ alin. (3) din Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, în interpretarea dată prin Decizia nr. 69 din 15 octombrie 2018, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, precum și prevederile art. 169² din Legea nr. 263/2010 sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Alba Iulia — Secția I civilă și Tribunalului Hunedoara — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 8 iunie 2021.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. VALER DORNEANU

Magistrat-asistent,
Cosmin-Marian Văduva

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRĂRE

pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 385/2021 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2021—2022 și a Hotărârii Guvernului nr. 403/2021 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programele de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2021—2022

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. I. — La anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 385/2021 privind domeniile și programele de studii universitare de master acreditate și numărul maxim de studenți ce pot fi școlarizați în anul universitar 2021—2022, publicată în Monitorul Oficial al

României, Partea I, nr. 374 și 374 bis din 12 aprilie 2021, cu modificările ulterioare, la poziția 2 — Universitatea „Titu Maiorescu” din București, numărul curent 4 — Științe ale comunicării se modifică și va avea următorul cuprins:

„4	Științe ale comunicării	Comunicare instituțională și management organizațional*	București	română	IF	120	75”
----	-------------------------	---	-----------	--------	----	-----	-----

Art. II. — Anexele nr. 2 și 3 la Hotărârea Guvernului nr. 403/2021 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programelor de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2021—2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 și 378 bis din 12 aprilie 2021, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La anexa nr. 2, poziția 26 — Universitatea de Medicină și Farmacie din Craiova, numărul curent 1 — Facultatea de Medicină se modifică și va avea următorul cuprins:

„1	Facultatea de Medicină	Sănătate	Medicină*1)	A	IF	360	320
			Medicină (în limba engleză)*1)	A	IF	360	90”

2. La anexa nr. 2, poziția 32 — Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași, numărul curent 1 — Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice se modifică și va avea următorul cuprins:

„1	Facultatea de Interpretare, Compoziție și Studii Muzicale Teoretice	Muzică	Compoziție muzicală	A	IF	240	12
			Dirijat	A	IF	240	7
			Interpretare muzicală — canto	A	IF	240	22
			Interpretare muzicală — instrumente	A	IF	240	50
			Muzică religioasă	A	IF	180	15
			Muzicologie	A	IF	240	5
			Muzică	A	IF	180	22”

3. La anexa nr. 2, poziția 48 — Universitatea Națională de Apărare „Carol I” din București, numărul curent 1 — Facultatea de Comandă și Stat Major se modifică și va avea următorul cuprins:

„1	Facultatea de Comandă și Stat Major	Științe militare, informații și ordine publică	Conducere interarme — forțe aeriene	A	IF	180	25
			Conducere interarme — forțe terestre	A	IF	180	25
			Logistică	A	IF	180	75”

4. La anexa nr. 3, poziția 2 — Universitatea „Titu Maiorescu” din București, numărul curent 5 — Facultatea de Medicină se modifică și va avea următorul cuprins:

„5	Facultatea de Medicină	Sănătate	Medicină*1)	A	IF	360	150
			Medicină (în limba engleză)*1)	AP	IF	360	45
			Asistență medicală generală*1)	A	IF	240	65”

5. La anexa nr. 3, poziția 14 — Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, numărul curent 4 — Facultatea de Medicină Dentară se modifică și va avea următorul cuprins:

„4	Facultatea de Stomatologie	Sănătate	Medicină dentară*1)**)	A	IF	360	100
			Tehnică dentară**)	A	IF	180	30”

PRIM-MINISTRU
FLORIN-VASILE CÎȚU

Contrasemnează:
Ministrul educației,
Sorin-Mihai Cîmpeanu
Ministrul muncii și protecției sociale,
Raluca Turcan

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

ORDIN

privind aprobarea Procedurii de decontare a sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă acordată în condițiile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, a documentelor justificative, precum și a modelului acestora

Având în vedere prevederile art. 8 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, în temeiul prevederilor art. 22 alin. (3) din Legea nr. 202/2006 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Procedura de decontare a sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă acordată în condițiile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, documentele justificative, precum

și modelul acestora, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare în 3 zile de la data publicării.

Președintele Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă,
Maria Mareș

București, 7 octombrie 2021.
Nr. 391.

ANEXĂ

PROCEDURĂ

de decontare a sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă acordată în condițiile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, documentele justificative, precum și modelul acestora

Art. 1. — Pentru decontarea sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă acordată în condițiile art. 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, denumită în continuare *ordonanța de urgență*, angajatorii depun la agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București în a căror/cărei rază teritorială aceștia sau sucursalele/punctele de lucru ale acestora, după caz, își desfășoară activitatea o cerere, întocmită conform modelului prevăzut în anexa nr. 1 la prezenta procedură, care va fi datată și semnată de reprezentantul legal.

Art. 2. — (1) Cererea prevăzută la art. 1 va fi însoțită de următoarele documente justificative:

a) lista angajaților care au beneficiat de zilele libere, precum și indemnizația acordată pe această perioadă, întocmită conform modelului prevăzut în anexa nr. 2 la prezenta procedură;

b) copii de pe statele de plată și pontajele din care să reiasă acordarea indemnizației pentru fiecare zi liberă;

c) declarația pe propria răspundere a reprezentantului legal al angajatorului prin care se atestă că lista prevăzută la lit. a) conține persoanele care îndeplinesc condițiile reglementate de ordonanța de urgență, întocmită conform modelului prevăzut în anexa nr. 3 la prezenta procedură;

d) dovada plății impozitului și contribuțiilor de asigurări sociale, de asigurări sociale de sănătate, precum și a contribuției asiguratorii pentru muncă aferente indemnizației pentru fiecare zi liberă.

(2) Cererea și documentele justificative prevăzute la alin. (1) se transmit de către angajatori electronic sau în format letric la agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București, în termenul de 30 de zile de la data efectuării plății contribuțiilor și impozitelor aferente indemnizației prevăzute de art. 8 alin. (2) din ordonanța de urgență.

(3) Angajatorii își asumă răspunderea pentru corectitudinea și veridicitatea datelor înscrise în documentele prevăzute la alin. (1).

(4) În situația identificării unor inadvertențe în documentele transmise potrivit alin. (1), precum și în situația în care informațiile din documentele transmise sunt incomplete sau pe baza acestora nu se poate determina îndeplinirea condițiilor legale pentru decontarea sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă, agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene sau, după caz, a municipiului București solicită angajatorilor clarificări scrise și/sau prezentarea de documente suplimentare.

Art. 3. — Verificarea de către agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București a îndeplinirii condițiilor prevăzute la art. 1 alin. (1), (5) și (6) și art. 2 din ordonanța de urgență se face pe baza listelor nominale cu copiii, respectiv cu persoanele evidențiate pe unități de educație timpurie antepreșcolară, de învățământ sau servicii de zi, întocmite conform modelului prevăzut în anexa nr. 4 la prezenta procedură, transmise de către instituțiile publice în a căror coordonare sau subordine se află unitățile de învățământ sau serviciile de zi, în termenul de maximum 10 zile de la decizia de limitare sau suspendare a cursurilor în unitatea de învățământ sau a activităților din serviciile de zi prevăzut de art. 9 alin. (1) din ordonanța de urgență.

Art. 4. — (1) Stabilirea sau, după caz, respingerea dreptului angajatorilor de a beneficia de decontarea sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă se face în baza deciziilor emise de directorii executivi ai agențiilor pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București.

(2) Dreptul angajatorilor de a beneficia de decontarea sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă se respinge în situația în care cererea și documentele justificative prevăzute la art. 2 alin. (1) se transmit după împlinirea termenului prevăzut de art. 8 alin. (2) din ordonanța de urgență, precum și în situația în care se constată de către agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București neîndeplinirea condițiilor de decontare a indemnizației.

Art. 5. — (1) Decontarea sumelor pentru plata indemnizației pentru fiecare zi liberă se face prin virament în conturile deschise de angajatori la instituțiile de credit, în termenul de 30 de zile lucrătoare prevăzut de art. 8 alin. (3) din ordonanța de urgență, care curge de la data înregistrării la agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București a documentelor prevăzute la art. 2 alin. (1).

(2) În situația prevăzută la art. 2 alin. (4), termenul de 30 de zile lucrătoare prevăzut de art. 8 alin. (3) din ordonanța de urgență curge de la data înregistrării la agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București a clarificărilor scrise și/sau a documentelor suplimentare solicitate.

Art. 6. — Debitele rezultate în urma constatării de către agențiile pentru ocuparea forței de muncă județene, respectiv a municipiului București a nerespectării condițiilor de decontare a indemnizației pentru fiecare zi liberă se recuperează în conformitate cu prevederile art. 47 din Legea nr. 76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.

*ANEXA Nr. 1
la procedură*

CERERE

Angajator .....
 CUI/CIF .....
 Cod CAEN.....
 Cont bancar nr. ....
 Telefon: .....
 E-mail: .....

Către Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă Județeană ...../Municipiului București

Subsemnatul/Subsemnata, ..., legitimat/legitimată cu CI/BI seria ..... nr. ...., eliberată/eliberat de ..... la data de ....., CNP ....., în calitate de reprezentant legal al angajatorului ....., având CUI ....., cu sediul social în localitatea ....., str. .... nr. ...., județul ...../municipiul ....., sectorul ....., telefon: ....., fax: ....., e-mail: ....., în temeiul art. 8 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2, vă solicit decontarea sumei totale de ..... lei reprezentând indemnizațiile brute aferente unui număr de ..... angajați pentru fiecare zi liberă acordată în condițiile art. 1 din ordonanța de urgență.

Atașez prezentei:

- lista angajaților care au beneficiat de zilele libere, precum și indemnizația acordată pe această perioadă;
- copii de pe statele de plată și pontajele din care reiese acordarea indemnizației pentru fiecare zi liberă;
- declarația pe propria răspundere a reprezentantului legal al angajatorului prin care se atestă că lista prevăzută la lit. a) conține persoanele care îndeplinesc condițiile reglementate de ordonanța de urgență;
- dovada plății impozitului și contribuțiilor de asigurări sociale, de asigurări sociale de sănătate, precum și a contribuției asiguratorii pentru muncă aferente indemnizației pentru fiecare zi liberă.

Numele și prenumele reprezentantului legal, în clar .....

Semnătura .....

Data .....

Angajator .....

CUI/CIF .....

LISTA *)
angajaților care au beneficiat de zilele libere, precum și indemnizația acordată pe această perioadă
 luna ...../anul .....

Nr. crt.	Numele și prenumele angajatului	Codul numeric personal	Numele și prenumele celui alt părinte	Codul numeric personal	Numele și prenumele copilului/persoanei cu handicap	Codul numeric personal	Salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat (lei)	Perioada pentru care a fost acordată indemnizația (zi/lună/an—zi/lună/an)	Numărul de zile libere	Indemnizația brută aferentă zilelor libere** (lei)	Contribuția de asigurări sociale	Contribuția de asigurări sociale de sănătate	Contribuția asiguratorie pentru muncă	Impozit
1.														
2.														
3.														
...	TOTAL													

Numele și prenumele reprezentantului legal, în clar .....

Semnătura .....

Data .....

*) Angajatorul își asumă răspunderea pentru corectitudinea și pentru veridicitatea datelor înscrise în prezenta.

**) Se plătește din capitolul aferent cheltuielilor de personal din bugetul de venituri și cheltuieli al angajatorului și este în cuantum de 75% din salariul de bază corespunzător unei zile lucrătoare, dar nu mai mult de corespondentul pe zi a 75% din câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat.

DECLARAȚIE PE PROPRIA RĂSPUNDERE

Subsemnatul/Subsemnata, ..., legitimat/legitimată cu CI/BI seria ..... nr. ...., eliberată/eliberat de ..... la data de ....., CNP ....., în calitate de reprezentant legal al angajatorului ....., având CUI ....., cu sediul social în localitatea ....., str. .... nr. ...., județul ...../municipiul ....., sectorul ....., telefon: ....., fax: ....., e-mail: ....., cunoscând prevederile art. 326 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, cu privire la falsul în declarații, declar pe propria răspundere că lista angajaților care au beneficiat de zilele libere, precum și indemnizația acordată pe această perioadă conține persoanele care îndeplinesc condițiile reglementate de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2.

Numele și prenumele reprezentantului legal, în clar .....

Semnătura .....

Data .....

Instituția publică ....., cu sediul în localitatea ....., str. ....
nr. ...., județul ...../municipiul ....., sectorul ....., telefon: ....., fax: ....., e-mail: .....

LISTA NOMINALĂ
conform art. 9 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite
părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2

Unitatea*)/Serviciul de zi ....., cu sediul în localitatea ....., str. .... nr. ...., județul ...../municipiul .....,
sectorul ....., telefon: ....., fax: ....., e-mail: .....,
Nr. și data deciziei de limitare sau suspendare a cursurilor în unitate*) sau a activităților din serviciul de zi .....
Numele și prenumele conducătorului instituției publice, în clar .....

Nr. crt.	Numele și prenumele	CNP	Statutul deținut**)
1.			
2.			
3.			
n.			

Semnătura .....

Data .....

*) Unitatea de educație timpurie antepreșcolară sau unitatea de învățământ.

**) Se completează în mod corespunzător, pentru fiecare persoană în parte, după cum urmează:

„1” — copil preșcolar;

„2” — copil școlar de până la 12 ani inclusiv;

„3” — copil aflat în situațiile prevăzute la art. 1 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 privind acordarea unor zile libere plătite părinților și altor categorii de persoane în contextul răspândirii coronavirusului SARS-CoV-2.

„4” — copil minor înscris în unitate de învățământ special;

„5” — adult cu handicap înscris în unitate de învățământ special;

„6” — copil înscris în unitate de educație timpurie antepreșcolară;

„7” — persoană cu handicap prevăzută la art. 1 alin. (5) și art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 care beneficiază de serviciul de zi aflat în administrarea primăriei;

„8” — persoană cu handicap prevăzută la art. 1 alin. (5) și art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 110/2021 care beneficiază de serviciul de zi aflat în administrarea direcțiilor generale de asistență socială și protecția copilului.

ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

C I R C U L A R Ă

privind rata dobânzii plătite la rezervele minime obligatorii
constituite în lei începând cu perioada de aplicare
24 septembrie—23 octombrie 2021

În baza dispozițiilor art. 5 și art. 8 alin. (3) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

în aplicarea prevederilor art. 15, 16 și 17 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2002 privind regimul rezervelor minime obligatorii, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 48 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României h o t ă r ă ș t e:

Începând cu perioada de aplicare 24 septembrie—23 octombrie 2021, rata dobânzii plătite la rezervele minime obligatorii constituite în lei este de 0,09% pe an.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 7 octombrie 2021.

Nr. 21.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

C I R C U L A R Ă
privind rata dobânzii penalizatoare
pentru deficitul de rezerve minime obligatorii
în monedă națională începând cu perioada de aplicare
24 octombrie—23 noiembrie 2021

În baza dispozițiilor art. 5 și art. 8 alin. (4) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

în aplicarea prevederilor art. 12 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2002 privind regimul rezervelor minime obligatorii, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul art. 48 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României,

Consiliul de administrație al Băncii Naționale a României h o t ă r ă ș t e:

Începând cu perioada de aplicare 24 octombrie—23 noiembrie 2021, rata dobânzii penalizatoare pentru deficitul de rezerve minime obligatorii constituite în monedă națională este de 3,00% pe an.

Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Mugur Constantin Isărescu

București, 7 octombrie 2021.
Nr. 22.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Biroului pentru relații cu publicul este:
Str. Parcului nr. 65, intrarea A, sectorul 1, București; 012329.
Tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72,
e-mail: pierderiacte@ramo.ro, concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

